

Lengyel József őrnagy:

SERE-KIKÉPZÉS EGY VÁLTOZÓ VILÁGBAN

„Az összhaderőnemi személyi mentési képesség nem vezet győzelemre, viszont annak a hiánya a háború elvesztésével fenyeget.”
Lance Smith tábornok¹

DOI: 10.35926/HSZ.2021.5.7

ÖSSZEFOGLALÓ: A túlélés, elkerülés, ellenállás, kiemelés (SERE²) témakörében folyó kiképzéseknek az egész Magyar Honvédségre kiterjedő magas szakmai szintű megvalósulása fokozza az állomány magabiztos feladat-végrehajtását, növelve ezzel a teljes állomány harci morálját. Amennyiben a kialakult harchelyzet lehetővé teszi, akkor katonáink bajba jutása esetén arra dedikált vagy kijelölt erők fogják a kiemelésüket végrehajtani a harci mentés (CR³) vagy a harci kutatás-mentés (CSAR⁴) módszereivel. A segítség fogadásához szükséges ismereteket a potenciális személyek a SERE-kiképzés során tudják elsajátítani. Abban az esetben, amikor a saját csapatok a kialakult harci helyzet miatt nem tudnak az elszigetelődött katonák segítségére sietni, akkor a jól felépített és végrehajtott SERE-kiképzésnek köszönhetően katonáink képesek lesznek túlélni, miközben elkerülik az ellenséget és végrehajtják a saját csapatokhoz történő visszaszívárgást, vagy fogságba esés esetén ellenállnak a kényszervallatásnak.

KULCSSZAVAK: túlélés, elkerülés, ellenállás, kiemelés, SERE-kiképzés széles körű kiterjesztése

BEVEZETŐ

„A magyar nemzet kötelessége, hogy gondoskodjon a Magyar Honvédségnél és más fegyveres testületeknél szolgálatot teljesítő állomány, valamint azon polgári személyek biztonságáról, akik mindennapi tevékenységük során kockáztatják életüket a nemzeti érdekek védelmében. Ez a kötelesség a mindenkori kormány legfontosabb feladatát kell, hogy képezze a jövőben is.”⁵

Ez a több mint 15 éve megalkotott Harci Kutató-Mentő Doktrína bevezetőjében olvasható alapelv örök érvényű. A doktrína Csösz József ezredes nevéhez fűződik, akinek a személyi mentéssel (PR⁶) kapcsolatos munkássága elvitathatatlan. A szakterülethez fűződő

¹ „Having a Personnel Recovery capability will not make you win a war. Not having one certainly can make you lost one [...]” Lance Smith tábornok a Szövetséges Transzformációs Parancsnokság főparancsnoka (Supreme Allied Commander Transformation – SACT) volt 2005–2007 között.

² Survival, Evasion, Resistance, Extraction.

³ Combat Rescue.

⁴ Combat Search and Rescue.

⁵ Harci Kutatás-Mentés Doktrína. MH Légierő Parancsnokság, 2004, 43.

⁶ Personnel Recovery.

személyes tapasztalata a 2001–2002-es grúziai missziójából ered, ahol egy fegyveres incidensben – egy megfigyelést végző helikopter lelövésével – elvesztette egy honfitársát és több külföldi bajtársát. A többnemzeti kutató-mentő csapat tagjaként a túlélők keresése a kárhelyszínen a lelőtt helikopter roncsai között és a szétégett testek szaga véglegesen beégette a PR jelentőségét a gondolkodásába.

A saját csapatokba fektetett bizalom a katona alapvető szükséglete. Minden parancsnok felelős az emberei mentésének és menthetőségének a biztosításáért, és ennek alapvető eszköze a SERE-kiképzés. Az MH-ban a Harci Kutató-Mentő Doktrína megszületésével egy időben merült fel először az igény a SERE-kiképzésre, de a MH-kiképzésben azóta is űr tátong az ilyen kiképzések vonatkozásában. Voltak ideiglenes és alkalmi próbálkozások, de a rendszer nem lett kialakítva. Egy 2017-es szakmai írásban⁷ megfogalmazódott az igény egy SERE „C” szintű kiképzésre, melynek kapcsán átütő eredmény eddig nem született.⁸

A SERE-KIKÉPZÉS SZINTJEI

A következő táblázat ismerteti a SERE-kiképzés három szintjét a jelenleg is hatályos 7196-os számú NATO STANAG⁹ felhasználásával.

1. táblázat A SERE-kiképzés három szintje

SERE	„A”	„B”	„C”
Célállomány:	Alacsony kockázatba sorolt állomány	Közepes kockázatba sorolt állomány	Magas kockázatba sorolt állomány
Képzés jellegét tekintve:	Elméleti képzés, ismereti szintű tudás	Elmélet és gyakorlati, jártasságszintű kiképzettség	Gyakorlati, jártasságszintű kiképzettség a valóságot megközelítő helyzetben
Kiképzést végző állomány:	Alegység-egység kiképzői állomány	Központilag kiképzett alakulatszintű kiképzők	Központi kiképzők/ alakulatszintű kiképzők
Meglévő kiképzési anyag:	EDA ¹⁰ e-learning	MH 86. SZHB-tematika	RNAF ¹¹ SERE-iskola
S	A túlélés prioritásainak ismerete: elsősegély, tűz, menedék, jelzés és kommunikáció, víz és élelmiszer; felszerelés, ruházat szerepének ismerete a túlélés során	A túlélés prioritásainak kezelése: elsősegély, tűz, menedék, jelzés és kommunikáció, víz és élelmiszer; felszerelés, ruházat használata a túlélés során; azonnali tevékenység végrehajtása izoláció esetén	A túlélés prioritásainak kezelése, felszerelés, ruházat használata, azonnali tevékenység gyakorlása izoláció esetére ellenséges környezetben minimum 72 óra időtartamban

⁷ Simon Zsolt alezredes: Légijármű személyzetek szárazföldi túlélő kiképzése. Repüléstudományi Közlemények, 2017/3., 354. http://www.repulestudomany.hu/folyoirat/2017_2/2017-2-24-0393_Simon_Zsolt.pdf (Letöltés időpontja: 2021. 06. 16.)

⁸ A SERE-kiképzés szintjei („A”, „B” és „C”) a következő SERE-témakörben írt szakmai cikkben kerülnek részletesen bemutatásra.

⁹ NATO STANAG 7196 – The NATO Survival, Escape/Evasion, Resistance and Extraction (SERE) training standard – APRP-3.3.7.5. Edition A. NSO – minősített dokumentum. 24. 07. 2018.

¹⁰ European Defence Agency – Európai Védelmi Ügynökség.

¹¹ Royal Norwegian Air Force – Norvég Királyi Légierő.

SERE	„A”	„B”	„C”
E	Alapvető elméleti ismeretek ellenség elkerülése céljából	Az ellenség elkerülésének a megértése, annak <i>alkalmazása</i> , a navigációs és az elektronikus eszközök <i>használat</i> a	SERE-tevékenység előkészületeinek elvégzése, elkerülési eljárások <i>alkalmazása</i> a navigációs és az elektronikus eszközök <i>használatával</i>
R	A genfi egyezmény ismerete, ismeret a kormányzati és a nem kormányzati fogságról, a hadifogoly státusról, a fogoly- és letartóztatotti státusról, az érzékeny információk védelme; szabadulás fogságból	A genfi egyezmény ismerete, ismeret a kormányzati és a nem kormányzati fogságról, a hadifogoly státusról, a fogoly- és letartóztatotti státusról, az érzékeny információk védelme; szabadulás fogságból	A genfi egyezmény ismerete, a kormányzati és a nem kormányzati fogság, a hadifogoly státusz, fogoly- és letartóztatotti státusz, az érzékeny információk védelmére irányuló tevékenység <i>végrehajtása</i>
E	Helymeghatározó és kommunikációs segédeszközök használatának ismerete; a saját helyzet megadása a baráti erők részére; kapcsolatfelvétel rögtönzött jelzőeszközökkel; kiemelési eljárások ismerete	A konvencionális és nem konvencionális kiemelési eljárások megértése, PR SOP ¹² és a SPINS ¹³ ismerete, azonosítási eljárások ismerete	A PR-eljárások részletes ismerete, PR SOP, SPINS, kiemelés <i>végrehajtása</i>

A táblázat a vonatkozó NATO STANAG alapján határozza meg a szintekhez tartozó követelményeket. A STANAG átdolgozást igényel, ez a SERE-iskolák vezetői konferenciáján is megerősítést nyert. Ennek az az oka, hogy több helyen van benne aktualitását veszített rész, mint például az, hogy a SERE „C” kiképzés részeként adja meg az Elfogás Utáni Viselkedés (CAC¹⁴) kiképzési modult, amely nem szerves része annak. Továbbá a fogságból történő szökést a szintek szerint nem pontosan határozza meg, végül pedig több esetben ködösen fogalmaz a követelményeket illetően.

A SERE-KIKÉPZETTSÉG FELÉRTÉKELŐDÉSE

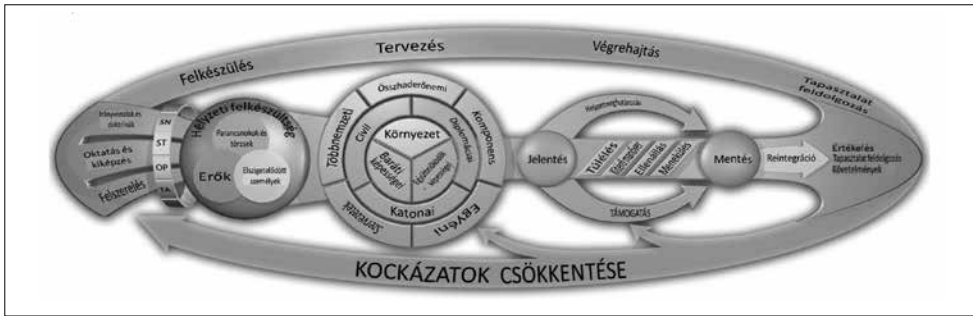
2019-ben összhaderónemi személyi mentés (JPR¹⁵) szakkiképző törzstiszti beosztásba kerültem többek közt azzal a feladattal, hogy alakítsak ki egy koncepciót az MH teljes személyi állományát átfogó, adekvát szintű SERE-kiképzés létrehozása érdekében, a PR-rendszer fejlesztésének céljából. A feladat súlyát fokozta az a belátás, miszerint az egységes SERE-kiképzettség és -felszerelés nélkül az elszigetelődött katona súlyos, akár az egész művelet sikerét befolyásoló stratégiai hátrányt okozhat.

¹² Standard Operating Procedure – hatályos műveleti eljárás.

¹³ Special Instructions – különleges utasítások.

¹⁴ Conduct After Capture.

¹⁵ Joint Personnel Recovery.

1. ábra Az összhaderőnemi személyi mentés (JPR) rendszere.

NATO AJP 3.7 TA (Tactical), OP (Operational), ST (Strategic), SN (Strategic of the Nation)

Erre tanúbizonysággal szolgál a 2003-as iraki inváziói idején Jessica Lynch tizedes elhíresült kálváriája,¹⁶ amikor az amerikai 507-es hadrendi számú javítószázadon végrehajtott rajtaütés következményei létrehozták a stratégiai tizedes fogalmát. Ez arra utal, hogy akár egy tizedes fogsága is okozhat vissza nem fordítható, stratégiai jelentőségű hátrányos következményeket. Az eset tökéletes példa arra, hogy nemcsak a kiválóan képzett katonák javát szolgálhatja egy megfelelően kialakított célirányos SERE-kiképzés, hanem akár egy alacsony rendfokozatú harctámogató vagy harckiszolgáló katona is kerülhet olyan helyzetbe, ahol a túléléshez szükséges tudására kell támaszkodnia egy expedíciós feladat során.

A jövő hadszínterén egy esetleges országvédelmi háborúban, ahol egyenlő erejű, vagy közel egyenlő erejű hadviselő felek¹⁷ konfliktusa áll fenn, a csapataink mozgásszabadsága jelentősen csökken. Ekkor a JPR-feladatok prioritása drasztikusan lecsökkenhet, és a JPR-rendszer nyújtotta védőháló valószínűleg nem lesz képes minden esetben hatékonyan működni. Itt érkezik el az a pont, amikor a SERE-kiképzettség jelentősen felértékelődik. Ennek oka az, hogy ilyen helyzetben a bajba jutott egyén csak magára számíthat. Erre utólag vagy már a küszöbönálló konfliktus kezdetén késő lesz felkészülni. A helyzetet előmozdító eseményként említhető a hazánkban 2019-ben először végrehajtott SERE „C” szintű kiképzés, melyet a norvég mobil mentorcsoport segítségével sikerült megszervezni. Ez a kiképzés az addigi SERE kiképzői állomány létszámát megháromszorozta, és azóta az itt kiképzett plusz nyolc fő segédoktatóval és a már meglévő három fővel szolgáljuk ki az egyre növekvő SERE-kiképzési igényeket. Az elmúlt másfél évben öt SERE „B” kiképzés lett végrehajtva az MH 86. Szolnoki Helikopter Bázis (SZHB) állományába tartozó személyek eltökélt munkája, a csapatok SERE „C” kiképzett személyei és a Kiképzési Csoportfőnökség (KIKCSF) együttműködésének köszönhetően.

A meglévő kapacitás azonban nem elegendő a jövő kihívásaira történő felkészülésre, valamint a jelenlegi ismeretanyag nem közelíti meg az ilyen kiképzésekben rejlő lehetőséget. Gondolok itt többek között a CAC-kiképzésre, mely kapcsán sikerült egy főt kijuttatni egy meghatározó norvég kiképzésre, ahol katonánk instruktori szintű kiképzésen vett részt, megteremtve ezzel a CAC-kiképzés kidolgozásának lehetőségét.

¹⁶ A 2003. március 23-án sebesülten fogságba esett Lynchet április 1-jén mentette ki egy iraki kórházból helikopterrel egy amerikai akciósoport. Reporting in the „Fog of War”: The story of Jessica Lynch. Kennedy School of Government Case Study, C-1604-1773.1. https://shorensteincenter.org/wp-content/uploads/2012/03/1773_0_scott.pdf (Letöltés időpontja: 2021. 03. 27.)

¹⁷ Peer to peer, near to peer: egyenlő, vagy közel egyenlő erejű hadviselő felek.

A SERE-kiképzést eddig a különböző katonai szervezeteknél szolgáló és ideiglenes jelleggel a tanfolyamokra vezényelt kiképzett állomány kiszolgáltta, de ez hosszú távon és hatékonyan nem tartható fenn, az oktatóknak az anyaalakulataiknál adódó egyéb feladataik és a szakmai ismeretekben történő elmélyülés hiánya okán sem. Az ideiglenes jelleg kizárja az előljárói szándékban az MH katonáival szemben megfogalmazott kiképzettségi szint elérését, valamint annak a lehetőségét is, hogy hazánk nemzetközi szinten jelenjen meg akár egy újabb kiválósági központtal.

A 2020. szeptemberi *Többnemzeti képességfejlesztési kampány* (MCDC¹⁸) elnevezésű konferencián – melynek legfőbb célja a 2040-re várható kihívások beazonosítása volt – egyértelmű igény fogalmazódott meg egy SERE kiképző központra. Azt gondolom, hogy ez egy olyan lehetőség, amelyet hazánkban feltétlenül ki kell használnia és meg kell ragadnia. A SERE és most már a CAC területén kiképzői minősítéssel rendelkező egyének tudása visszaforgatására az esetenkénti felkéréses alapon történő évi egy-két kiképzési esemény nem nyújt megoldást, hiszen fontos a kiképzéssel kapcsolatos trendek követése és azok kiképzésbe történő beépítése, vagyis a tananyag fejlesztése. A külföldi példákat alapul véve kijelenthető, hogy a SERE-iskolák felelősek a törzstiszti JPR-kiképzésekért is. A SERE-kiképzés életbiztosításként is értelmezhető. Létjogosultsága fennáll mind egy országvédelmi feladatban, mind pedig egy expedíciós hadszíntéren azzal az alapvetéssel, hogy a kiképzés egysége és átfogó jellege megmarad.

A kockázati szintek meghatározása elengedhetetlen a kiképzés rendszerszintű lefolytatásához. A kockázati besorolást alapvetően az határozza meg, hogy az adott személy milyen mélyen tevékenykedik az ellenség mélységében, és hogy mekkora az esély az izolációra a számára meghatározott feladatrendszerből adódóan. A német Bundeswehr által kidolgozott kockázati besoroló mátrix jó eszköz lehetne ennek a kidolgozására, amely egy új tényezőt is figyelembe vesz, ami nem más, mint az adott személy minősített anyagokhoz való hozzáféréseiből adódó kockázat. A SERE „C” szintre fejlesztendő állományra vonatkozólag a létszám több száz főt jelent csak a különleges műveleti, a repülőhajózó- és a felderítőbeosztásúakat alapul véve, a SERE „B” szintű kiképzés pedig a kitűzött célok értelmében több ezer főt érint.

Nagyon fontos a rendszerszemléletű megközelítés: az erők megóvásán (FP¹⁹) belül értelmezendő a JPR, a SERE, a vegyi, biológiai, radiológiai és nukleáris (CBRN²⁰) védelem, a rögtönzött robbanóeszközök elleni (C-IED²¹) tevékenység és a katona egyéni felszerelése is. Ezért a kiképzési és a hadműveleti vonalon ezeket érdemes egyben kezelni.

A SERE-KIKÉPZÉS KOMPLEX ÉRTELMEZÉSE

Világunk egyre civilizáltabbá válik, ezzel párhuzamosan a túléléshez szükséges ösztöneink megkopnak, így egyre nehezebben tudjuk őket életre hívni. Az életünk komfortfokozatának növekedésével az alapvető túlélési ösztöneinkre hagyatkozni csak ritkán, de leginkább egyáltalán nem kényszerülünk. Ezeket az ösztönöket és képességeket újraéleszteni a civil életben a túlélőkiképzésekkel, a katonai szektorban a SERE-kiképzés útján lehetséges. A 2001-es év ontotta a katonai túlélés témakörben készült nagy sikerű filmeket; ilyen példá-

¹⁸ Multinational Capability Development Campaign.

¹⁹ Force Protection.

²⁰ Chemical, Biological, Radiological, Nuclear.

²¹ Counter Improvised Explosive Device.

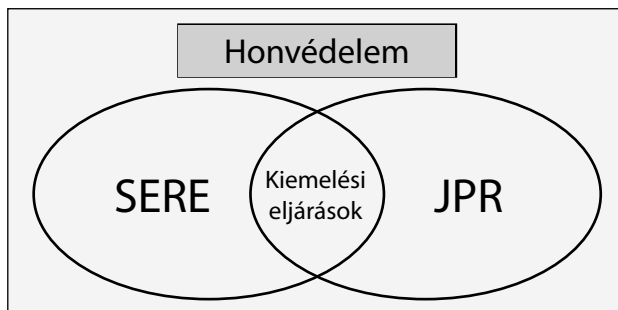
ul az *Ellenséges terület* és a *Sólyom végveszélyben*. A túlélésről szóló hollywoodi munkák repertoárjában a nem katonai témában készült filmek vannak túlsúlyban. A teljesség igénye nélkül párat megemlítve: *Éli könyve*, *Életben maradtak*, *127 óra*, *Fehér pokol*, *Számkivetett*, valamint *Bear Grylls* sztártúlélő sorozatai. A túléléssel foglalkozók körében is jól ismert *Ellenséges terület* és a *Sólyom végveszélyben* után megérkezett a *Túlélő* című film, mely újra előtérbe helyezte a SERE-kiképzés jelentőségét. A könyvek között is újra és újra megjelenik egy-egy újdonság, amely a túlélés témakörét dolgozza fel. 2019-ben került ki a nyomdából a brit Különleges Légi Szolgálat (SAS²²) túlélési kézikönyve, amely valójában nem tér el jelentősen a többitől, csak más tematika szerint dolgozza fel az ismeretanyagot.

A SERE kiejtése *szír*; vagy ha az amerikai verziót alapul vesszük – amely már a skandináv országokban is elterjedt –, akkor *szirinek* ejtethetjük. A magam részéről az utóbbit tartom jobbnak, mert a mozaik négy betűje itt már kiegészül az *escape*, vagyis a *szabadulás/menekülés* kifejezéssel.

A SERE-kiképzés széles körű kiterjesztése az MH teljes személyi állományára alapja egy morálisan harcra kész erő meglétének. Amikor SERE-kiképzésről beszélünk, sokszor csak a túlélésre asszociálunk, de ennél jóval többről van szó. A kiképzők jól ismerik a túlélés fortélyait, de mindezek mellett mesterei az ellenség kikerülése taktikáinak, a kiemelés előkészítésének egyénileg és csoportosan, a fogságból történő szabadulásnak, az ott tanúsított helyes magatartásnak, aminek köszönhetően az ellenség kezére került katona az éppen zajló folyó műveletekre csak csökkentett veszélyt jelenthet.

A JPR ÉS A SERE KAPCSOLATA

A SERE-kiképzés fókuszában az egyén áll, aki szakmai terminológiával szólva izolálódott – vagyis elszigetelődött – és akadályoztatott abban, hogy visszatérjen a saját erőkhöz. Nagyon fontos látni, hogy a sikeres kimenekítés az egyén felkészültségén, felszerelésén és a szerencsén, továbbá a kiemelőerőkön és az ő tevékenységüket irányító törzsön múlik. A SERE-kiképzés ugyan a JPR részét alkotja, de nem csak azon belül értelmezhető. Az alábbi ábrán látható, hogy a honvédelem halmazán belül értelmezett JPR és SERE között a kapcsolat gyakorlatilag csak a kiemelésben található meg.

2. ábra A SERE és a JPR kapcsolata (Készítette a szerző)

²² Special Air Service.

A JPR egy rendszer, melyen belül az egyes fázisok, elemek és feladatok mind hozzájárulnak ahhoz, hogy az elszigetelődéssel járó kockázatokat minimálisra lehessen csökkenteni. A hatékony JPR-rendszer alapfeltétele, hogy a rendszer mindhárom eleme – parancsnok és törzsek; elszigetelődött személy; kiemelőerők – megfelelő és egységes kiképzést kapjon, valamint a felkészülés fázisában együttesen gyakoroltassák őket. A hadszínterek legtöbb esetben rendelkeznek az adott művelet biztosítására kialakított JPR-rendszerrel, amelynek hatékonysága jelentős mértékben múlik a katona egyéni felszerelése mellett a kiemelendő személy felkészültségén is. A NATO/EU-doktrínák és -koncepciók alapján a felkészülési fázis részeként az érintett állomány kiképzése és megfelelő felszereléssel történő ellátása nemzeti felelősségi körbe tartozik. A szövetségi elvek mentén haladva a nemzetek szabadon értelmezhetik a JPR-feladatra történő felkészülést, ami számos veszélyt is rejthet magában, mert minden nemzet más mértékben súlyozza annak fontosságát.

A JPR három eleméből a törzs felkészítését 2014 óta egy jól kiforrott törzstiszti kiképzés teszi lehetővé. A tanfolyamok segítségével eddig már több mint 60 fő kiképzése valósult meg. Az itt kiképzett személyek további munkájával tud megvalósulni az alakulatok szintjén lévő PR-törzsek szakmaspecifikus munkafolyamata. A Regionális Különleges Művelési Komponensparancsnokság (R-SOCC²³) törzsében például úgynevezett Nem Konvencionális Támogató Koordinációs Központnak (UARCC²⁴) kellene végeznie a különleges művelési illetőségű PR-műveletek esetén a vezetést és irányítást. Komponensszinten a személyi mentést koordináló központoknak (PRCC²⁵) kell összehangolniuk az izolálódott személy (ISOP²⁶) kiemelését. Ennek oktatására jött létre a fentebb említett magyar, német és svéd részvételű összhaderőnemi személyi mentés törzstiszti tanfolyam (JPRSC/LC²⁷).

A három elemből a kiemelőerők vonatkozásában 2013-ban a hajdani MH 25/88. Könnyű Vegyes Zászlóalj megtette a kezdő lépéseket, erről a *Seregszmlében* megjelent cikkemben²⁸ írtam részletesen, a téma újragondolása azonban ismét időszerűvé vált. A harmadik elemet, az ISOP-kiképzést láttam a legelmaradottabb területnek. Missziós szerepvállalásaink során a SERE-kiképzettség hadművelési követelményként jelenik meg, és ez arra sarkallt, hogy átfogóan foglalkozzam a témával. A kutatómunkát alakulatszinten kezdtem, ekkor az MH 86. Szolnok Helikopter Bázis és az MH 2. Különleges Rendeltetésű Dandár került a figyelmem középpontjába. Itt megragadom az alkalmat, hogy köszönetet mondjak mindazoknak, akik támogatták az erőfeszítéseket az összhaderőnemi átfogó kiképzés biztosítása, illetve az MH egészének érdekében.

Ettől kezdve – az MHP KIKCSF irányítása mellett – együttes munka keretében lettek megrendezve a SERE „B” kiképzések, ahol alapos betekintést kaphattam abba, hogy jelenleg hol tartunk. 2019 végétől 2020-ig négy „B” szintű és egy „C” szintű képzésre került sor. Ebből két alkalommal kellett *ad hoc* módon, a missziós hadművelési követelmények miatt kiképzést tartani. Az egyik ilyen a Maliba készülők kiképzése, a másik a libanoni ENSZ-misszióba indulók felkészítése volt. Az eddig megszerzett ismereteinket tovább

²³ Regional Special Operations Component Command.

²⁴ Unconventional Assisted Recovery Coordination Center.

²⁵ Personnel Recovery Coordination Center.

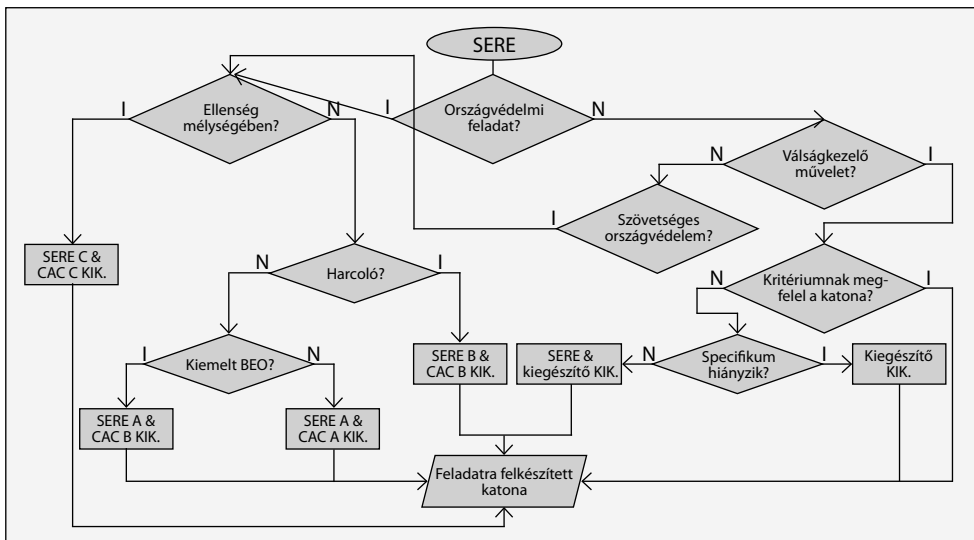
²⁶ Isolated Personnel.

²⁷ Joint Personnel Recovery Staff Course/Leader Course.

²⁸ Lengyel József százados: A harci kutatás-mentés képesség kialakítása a Magyar Honvédség gyorsreagálású alegységénél. *Seregszemle*, 2015/2–3., 85–92. https://honvedelem.hu/files/files/54566/seregszemle_2015_2-3szam.pdf (Letöltés időpontja: 2021. 06. 16.)

mélyíthettük a norvég SERE „C” tanfolyamon történt részvétellel, amely a mai napig egyértelmű követendő példaként szolgál számomra.

Az összegyűjtött SERE-vonatkozású ismeretekkel elérkezettnek látszott az idő, hogy a kiképzésben egy teljes, az MH-t átfogó SERE-kiképzés kezdődhessen el. Ennek előkészítése érdekében 2021-ben egy konferenciára került sor, amely az első olyan fórum volt, ahol az érintett felek megoszthatták egymással a SERE-kiképzéssel kapcsolatos meglátásaikat. Világossá vált, hogy ki kell alakítani egy egységes kiképzési szisztémát, akár úgy is, hogy a JPR-rendszert szabályzó hazai doktrína egyelőre hiányzik. Ennek oka ismét csak az, hogy egy egységes SERE-kiképzettség hiánya esetén a műveleti vagy harctéri környezetben elszigetelődött, kiképzés és felszerelés nélküli katona súlyos, akár az egész művelet sikerét befolyásoló stratégiai hátrányt okozhat. Az egész MH-ra kiterjedő SERE-kiképzés megkezdésének feltétele, hogy a teljes állomány izolációs kockázati besorolása megtörténjen. A besorolás segítése érdekében az MHP KIKCSF több megoldást készített elő. Az egyik a már korábban említett, a Bundeswehr által használt kockázati besorolásra használt mátrix, a másik az MHP KIKCSF által kidolgozott logikai ábra.

3. ábra A KIKCSF által kidolgozott logikai ábra a kockázati besorolás meghatározásához

Forrás: MHP KIKCSF

Az ábrából kiténik, hogy a teljes személyi állományra nézve külön kell elemezni azt is, hogy kinek milyen szintű SERE- és milyen szintű CAC-kiképzésre van szükség, hiszen több esetben előfordul, hogy nem azonos a két kiképzési terület szintigénye. Nyilvánvalóvá vált az is, hogy szükség van a potenciálisan mentésre szoruló állomány mentésre és önmentésre történő felkészítésére, valamint az ehhez szükséges felszerelés beszerzésére. Előreláthatólag – a jövő hadszíntereinek kiterjedését és az alkalmazott technológia fejlődését figyelembe véve – csapataink hazánkhoz és legtöbb esetben egymáshoz viszonyítva is egyre nagyobb földrajzi távolságban hajtanak végre műveleteket, ezáltal növelve az elszigetelődés esélyét. Itt felhívom a figyelmet arra, hogy Afrika nagy kiterjedésű területein folytatott műveleteik igénylik a hadszíntéri JPR-rendszer létét, de ami még fontosabb, az ahhoz való hozzáférést is az ottani műveletekben részt vevő koalíciós nemzetek részére.

A közelmúlt műveleteinek és konfliktusainak tapasztalatai azt mutatják, hogy jelentős a katonák és a polgári személyek elszigetelődésének, fogságba esésének, továbbá kényszer-vallatásának az esélye. Erről számos nemzetközi esetleírást találhatunk. A svájci Külügyminisztérium 2020. október 9-én közölte, hogy Maliban az iszlám terroristák megölték egy négy évig fogságban tartott svájci misszionáriusnőt, és „*a Száhel-övezetben még legalább hat nyugati tús van különböző szélsőséges csoportok fogságában*”.²⁹

A SERE MINT „MOZAIK”

A SERE-kiképzés eredetileg az amerikai hadsereg által a 20. század második felének fegyveres konfliktusaiban – az elszigetelődésből és a fogságba eséstől – elszenvedett veszteségek csökkentésére jött létre. A kialakított amerikai rendszer előnyét felismerve a szövetséges nemzetek fokozatosan vették át és építették be a tapasztalatokat, a módszertant és a tematikát. A globális SERE-kiképzés evolúciójában megfigyelhető a kiképzési célok súlypontjainak változása, ami az előre prognosztizálható fegyveres konfliktusok és az alaprendeltetésből adódó katonai feladatok jellegéhez igazodik.

Minderre azért van szükség, mert a hatékony SERE-kiképzés nem egy állandó és örök érvényű tudásra felépített rendszer, sokkal inkább egy konfliktus jellegéhez igazodó, vagy egy elhúzódo összecsapás során a konkrét tapasztalatokra építő ismeretanyagot biztosít. Fontos tény, hogy a klasszikus értelemben vett SERE rövidítés utolsó betűje az *Escape* (menekülés, szökés) szóra utal. A NATO szövetséges rendszerében elfogadott SERE-doktrína azonban az *Escape* helyett az *Extraction* (kiemelés) szót alkalmazza. Ennek oka az, hogy a nemzetközi válságkezelések során alapvetésként kezelendő, hogy a feladatokba bevont katonák mentését a hadszíntérré kialakított PR-rendszeren keresztül kell megszervezni. A SERE-kiképzések ilyen moduljai tehát a kiemelések támogatásához szükséges azon ismereteket tartalmazzák, amelyekkel a katonák saját maguk járulhatnak hozzá az életben maradásukhoz és a mentésük sikeréhez. Ebben a kontextusban a SERE-kiképzés a JPR-rendszer hatékonyságát növeli, de nem csak a kizárólagos egyik része annak, mert azon kívül is működnie kell.

A Honvédelmi és Haderőfejlesztési Program időszerűvé tette az eddigi SERE-kiképzések modernizálását, fejlesztését és a rendszer újraértelmezését. Alaprendeltetéséből adódóan az MH az országvédelmi feladatokra, azon belül a fegyveres konfliktusok, harcok és háború megvívására készül fel. A SERE-kiképzésnek Magyarország nemzetközi szerepvállalásából, a nemzeti érdekeivel összhangban vállalt kötelezettségei teljesítéséből adódó, valamint a fent említett konfliktusok során jelentkező, az életet és a hadrafoghatóságot fenyegető kihívások elleni túlélésre kell felkészítenie az MH állományát. Szakítani kell azzal az elmélettel, hogy a SERE csak a PR-rendszer részeként értelmezhető. A SERE-nek az MH országvédelmi feladatokra történő felkészülésének esetében önálló, összhaderőnemi szintű kiképzési programként kell megjelennie, és a rövidítés utolsó tagját az *Escape*-re történő hivatkozásként is kell értelmezni az *Extraction* mellett.

A program által nyújtott ismereteket valamennyi katonának a rá vonatkozó mértékben kell megismernie. A rendszer fejlesztése a SERE minden modulját érinti, mindamellett, hogy a CAC-kiképzés is a részévé válik. A *Survival* (túlélés) alapvető tételei nem feltétlenül

²⁹ Iszlamisták megölték egy svájci misszionáriusnőt Maliban. Magyar Nemzet, 2020. 10. 10. <https://magyarnemzet.hu/kulfold/iszlamistak-megoltek-egy-svajci-missionariusnot-maliban-8788685/> (Letöltés időpontja: 2020. 11. 11.)

változnak, inkább a környezet és a felszerelés változásait követik le. Az *Evasion* (elkerülés) ismeretanyaga megfelelően kidolgozott, de további bővítése tervezett. A legjelentősebb változás a *Resistance* (ellenállás) és az *Escape* (szökés, menekülés) vonatkozásában jelenik meg. Ezeket a részeket fedi le a CAC-kiképzés, ami stratégiai szempontból fontos, de a nem katonai beosztásoknál önálló felkészítésként is megjelenhet. A CAC kiképzési anyaga, módszere és tematikája jelentős fejlesztésre szorul, ami jelenleg is folyamatban van. A CAC tekintetében erőteljes szerepet játszik mind a fogvatartó, mind a fogvatartott emberi pszichéjének – az utóbbi szempontjából pozitív – befolyásolása, valamint a fogvatartott saját pszichés állapotának normalizálása, az elszenvedett testi és lelki sérülések pszichére gyakorolt hatásának csökkentése. Ezek kidolgozásához rendkívül jó alapot ad a Norvég Királyi Légierő által kialakított CAC-kiképzés, de ennek a területnek a nemzeti fejlesztése is szükségszerű.

A Magyar Honvédségen belül a SERE+E vonatkozásában alapvetően egy többcélú – túlélés, elkerülés, ellenállás, kiemelés, szökés (TEEKSZ) – rendszert kell kialakítani. Az első és a honvédelem szempontjából legfontosabb cél a katonák általános és a fogság alatti túlélési képességének a növelése, ami Magyarország természetrajzi és klimatikus viszonyaira, továbbá a fogság alatti viselkedés, szökés és visszaszivárgás oktatására fókuszál. Az első cél kiegészítéseként – főként a nemzetközi válságkezelési feladatra történő felkészülés esetén – a katonákkal meg kell ismertetni a kiemelés előtti és alatti tevékenységet is. Bizonyos külszolgálati feladatoknál fókuszálni kell a hadszíntér-specifikus felkészítésre, ami kulturális, fogva tartási és/vagy természetrajzi és klimatikus kiegészítéseket tartalmazhat, ezek a kiképzések azonban a SERE „A-B-C” kiképzéseken kívül helyezkednek el.

Túlélés (*Survival*)

A kockázatsökkentés érdekében a katonai feladatokban részt vevő személynek képesnek kell lennie túlélni, miközben elkerüli az ellenséget és felkészül a kiemelésre, vagy végrehajtja a saját csapathoz történő visszaszivárgást. Ha szükséges, képesnek kell lennie ellenállni a kényszervallatásnak és maximálisan segíteni/támogatni a saját kiemelését, beleértve a fogságból történő szabadulást is. Az ilyen irányú kiképzettség az elfogadott és bevezetett, már említett 7196-os számú NATO STANAG szerint nemzeti felelősség hatáskörébe esik.

A túlélés „S” betűje kiegészítő kiképzéseken keresztül további értelmezést nyer, amely a városi túlélésre is kiterjed. A túlélés négy pilléren nyugszik: víz- és élelemszerzés, valamint menedékpítés és tűzgyújtás. Meglátásom szerint ezekben is várható eltérés az eddigiektől, hiszen egy menedékpítés városi környezetben teljesen más szempontok szerint történik és más technikákat igényel, nem beszélve az élelemszerzésről, melyet a régi szakutasítás a tojáslopással és a házőrző kutyák megtevesztésével látja megvalósíthatónak. Természetesen a jövőben teljesen más megoldásokat is szemügyre kell vennünk. Charles Darwin gondolata örök érvényű, miszerint az fog túlélni, aki a leginkább képes alkalmazkodni a megváltozott környezethez. A tűzgyújtás valóban talán az egyetlen, amely nem igényel új technikai ismereteket, bár nem biztos, hogy városi környezetben erre sor kerülne egy éles helyzetben, de természetesen ezek oktatása szükséges mindezeketől függetlenül, mert jobb felkészülni minél több eshetőségre. A jövőben igen csekély annak az esélye, hogy elkerüljük a városokat.

A városiasodás további nagy létszámú háromdimenziós hadviselésre alkalmas emberi közösségeket prognosztizál, így a túlélés többé nemcsak az erdővel, dzsungellel, hegyi vagy sarkkörü időjárással és egyéb viszontagságokkal számol lehetséges kihívásokként, hanem más új tényezőkkal szemben is szükség lesz ellenállóvá válni a közeljövőben. Jelenleg a SERE-kiképzés a hidegháború, a vietnámi, az afganisztáni és az iraki háború tapasztalatait

dolgozza fel, ami nem feltétlenül alkalmas a jövő konfliktusaiban a sikeres túlélésre. A külföldi tanfolyamok közül kiemelt figyelmet érdemel a SERE-specialista-kiképzés, melynek az Amerikai Egyesült Államok ad otthont.

Egy a tanfolyamot elvégző altiszt³⁰ a következőt említette, amikor erről a kiképzésről kérdeztem. Évente két kiképzést szerveznek a légierő égisze alatt – egy nyárit és egy télit. A tanfolyamra vállalkozókat nagyjából hat hónap alatt képzik ki, a túlélés minden részletére kiterjedően. Ez magában foglalja az alap túlélési képességek elsajátítását, majd ezt követően a különböző éghajlati viszonyok közötti túlélést. Gyakorlatokat hajtanak végre extrém hideg éghajlaton, sivatagban, nyílt óceánon, lakatlan tengerparton, trópusi környezetben, vagyis dzsungelben és magashegységben. A résztvevők mindenhol képessé válnak tüzet gyújtani, a környezetnek megfelelő menedéket építeni, élelmet és vizet szerezni és azt fogyaszthatóvá tenni, kommunikálni rádióval és anélkül, ellátni a sérüléseiket, navigálni, mentálisan épnek maradni. A tanfolyam résztvevői szintén megtanulják, hogyan kell az ellenség elől rejtőzni, menekülni és túlélni ellenséges területen. Nagy hangsúlyt kapnak a CSAR-eljárások és a különböző légi eszközök, elsősorban helikopterek vektorálása, vagyis a saját pozícióra irányítása. Külön kiképzési fázist szentelnek a személyi mentésnek, de ezen a külföldi résztvevők számára a részvétel nem megengedett. A SERE-specialisták feladata, hogy túlélésre oktassák az amerikai légierő katonáit, ezért a legfontosabb megtanult képesség az, hogy a fentebb említett elsajátított képességeket, tapasztalatokat hogyan adják át minél hatékonyabban az ő leendő – ahogy ott hívják őket – „ügyfeleiknek”. A kiképzés lényegét az intenzitása adja, amit az 50-60%-os lemorzsolódás jól mutat.

Elkerülés (*Evasion*)

A SERE „B” szintű kiképzés fókuszában a menekülés, vagyis az ellenség elkerülése áll. A jelenlegi tíznapos tematika juttatja el odáig a résztvevőket, hogy a már megismert túlélési technikák birtokában elkerüljék az őket üldöző ellenséges katonai, rendőri és más erőket. A kiképzés komolyságát tovább erősíti a rendőri erők bevonása az üldözésbe, amely során gyakran kutyás üldözésre is sor kerül, ahol a katonák tudják gyakorolni a kutyák megtévesztésének módszereit is.

A menekülés témakör szerves része az egyéni álcázás, a nyomeltakarítás, az ellenség megtévesztése, a tereptan, vagyis a rövid és a hosszú távú navigáció gyakorlása – az ellenség elkerülése, megtévesztése céljából –, valamint a rejtett mozgás a terepen. Az ellenerő feladatait ellátók a menekülők elfogása céljából ellenőrző pontokat létesítenek, területet zárnak, járőröznek, a szűk átkelőhelyeket ellenőrzés alatt tartják. A SERE-kiképzés itt kiváló lehetőséget biztosít a területvédelmi tartalékos erőknek, hogy az alapfeladataikat gyakorolni tudják a valóságot megközelítő helyzetben. A kiképzés résztvevői tovább mélyítik az alpin- és csomózástechnikai ismereteiket, valamint beülőt készítenek, és vízen történő átkelést is végrehajtanak. A túlélést támogató csomag megszerzésének elméletéről és minden megszerzett ismeretről jelenleg egy 48 órás ellenséges környezetben végrehajtott menekülés végrehajtása során, fokozódó fenyegetés mellett adnak tanúbizonyságot.

A SERE-kiképzés tematikáját az új trendeket követve folyamatosan változtatni kell, és nem lehet cél egy kiválasztással történő átalakítása. Ami a „B” szinten elméleti oktatás

³⁰ A főtörzsőrmester személye azért fontos, mert jelenleg ő az egyetlen magyar katona, aki elvégezte az amerikai SERE specialist elnevezésű prominens SERE-kiképzést.

keretében valósul meg, az a „C” szinten már gyakorlati követelmény. A „C” szinten a menekülési terv (EPA³¹) függvényében a menekülést nappal és éjjel hajtják végre bonyolult terepen, minimum 72 órában és ellenséges környezetben. Valójában a „B” és a „C” szint közötti különbség a menekülési idő hosszában, az üldöző erők felkészültségében és négy többlet-ismeretanyagban mutatkozik meg. A négy közül az egyik a szabadulási technikák ismerete. Ebben a témában sikerült egy főt kijuttatni Norvégiába egy olyan kiképzésre, ahol a fogságból történő szabadulást (*Escaping Restraints*) oktatják, ahol a résztvevő nemcsak a szabadulás módjait tanulta bilincsekből és egyéb szükségesszükszökből, hanem mindezek oktatását is tanítják. A szabadulási technikák elsajátításának feltétele egy jogi nyilatkozat aláírása, melyben a kiképzendő nyilatkozik arról, hogy megértette: a szabadulási technikák alkalmazása hazai és baráti országok hatósága ellen bűncselekmény. A másik ilyen a fogságimitációs gyakorlat (CAC), azaz fogságba esés utáni tevékenység, melyről a következőkben tudhatunk meg többet. A harmadik a CSAR-eljárások ismerete, melyről szintén később olvashatunk bővebben. A negyedik elem pedig a városi környezetben történő túlélés gyakoroltatása, ami az egyre inkább urbanizálódott környezet miatt fontos.

Ellenállás (*Resistance*)

Legyen szó akár nemzetközi egyezményeket tiszteletben tartó konvencionális hadviselés során ejtett hadifoglyokról (POW³²), terroristák fogságába esett harcolókról vagy civilekről, vagy akár bűnözők által ejtett túsokról, a fogságba ejtők részéről mindig megjelenik a fogságba esett személyek (CPERS³³) valamilyen kihasználása. Bár a példaként felhozott csoportok céljai nagymértékben különböznek, a tapasztalat azt mutatja, hogy a gyakorlatban megjelenő szituációk és a „kihasználás” eszközei, mibenlétük az esetek túlnyomó többségében sok hasonlóságot mutatnak. Ebből logikusan következik, hogy egységes CAC-kiképzéssel jelentős mértékben növelhető a fogságba esett személy túlélési esélye.

Mivel a fogságba esés során tanúsított ösztönös tevékenység (pánik, tehetetlenségérzet, esetleg erőszakos ellenállás) általában kontraproduktív az illető épségben történő szabadulása vonatkozásában, ezért könnyen belátható az ilyen irányú képzés értéke, illetve hiányának veszélye. Egy izolációs helyzetben alapvető cél a fogság elkerülése (meneküléssel), de ha mégis bekövetkezik, akkor a SERE-kiképzés segíthet a folyó műveleteket veszélyeztető információ korlátolt ideig történő visszatartásában. Egy fogolyhelyzet könnyedén válhat stratégiai jelentőségűvé, és akár az egész küldetés bukásához is vezethet. Az elmúlt évek műveleteiben az információs forradalom következtében a fogságba esett személyek kihasználásának módszerei egyre szélesebb spektrumon mozognak, így már nemcsak a klasszikus kihallgatás vagy kényszervallatás útján történő információkinyerést tartalmazzák, hanem a kiképzendők a média- és propagandaeszközök szerepéről is részletes ismereteket kapnak. Ezért kell mindent megtenni az ilyen helyzetek elkerülésére. Egy fogsághelyzetben nem lehet ellenállni a vallatásnak, csak idő kérdése, és mindenki megtörik – tanítja a norvég CAC-iskola.

A modern vezetési rendszerek rugalmassága és sebessége miatt viszont kritikus fontosságú az információ időszerűsége, tehát a kihallgatás során az információ kiadásának késleltetése megnövekedett jelentőségű. A megfelelő CAC-kiképzés ennek a részletes, időszerű

³¹ Evasion Plan of Action.

³² Prison of War.

³³ Captured Persons.

és szakszerű oktatásával támogatja a műveleti biztonságot. A CAC-kiképzés önállóan is kiemelt figyelmet érdemel egy komplex kihívásokra felkészülő haderőben. A CAC-iskola olyan garanciákat ad, amelyeket a legfőbb állami hatalom szavatol annak, aki az adott képzést elvégzi. Ez a gyakorlatban azt jelenti, hogy bármely nagyvállalat vagy médium, amely a saját emberei biztonságát garantálni kívánja, az a SERE-iskola CAC-kiképzést végző központjához tud fordulni, ahol megkapja a szükséges kiképzést specifikusan arra a hadszínterre, amelyekre az embereit küldi.

A CAC-kiképzőállomány rendhagyó módon nemcsak katonákból áll, hanem civilek is végzik a kiképzést, köztük színészekkel, orvosokkal, tanárokkal és sok más polgári foglalkozású személlyel. A csoport magját egy pszichológus, egy vezető oktató és egy lelkesz alkotja. A CAC-kiképzéseknek is van NATO STANAG 7227³⁴ szerinti „A”, „B” és „C” szintje, melyeket a SERE-kiképzéshez kell igazítani. Ennek a szakterületnek a kidolgozásához komoly erőforrásokra van szükség. Az MH-ban eddig egy fő kapott ilyen kiképzést korlátozott oktatói szintre.

Simon Zsolt alezredes a már idézett cikkében írja: *„Az oktatói állomány célja a közeljövőben az, hogy képesek legyenek hazai viszonyok között SERE C szintű képzést önállóan végrehajtani. Az ehhez szükséges feltételrendszer összeállítása nem kis feladat, de ennek megvalósulása esetén a repülőhajózó állomány túlélő- és PR-felkészítése nemzetközi szinten is a legmagasabb szintet érheti el.”*³⁵ Ezt a gondolatot vittük tovább, amikor hazánkban 2019-ben először hajtottunk végre SERE „C” szintű kiképzést norvég mentorálással.

Kiemelés (*Extraction*)

A SERE-kiképzések sikerének kulcsa az egységesség, vagyis haderőnemtől és fegyvernemtől függetlenül ugyanazt a kiképzést nyújtani minden katonának. Ez azért nagyon fontos, mert a kiemelést végezheti bármelyik haderőnem, és a sikeres kiemelés érdekében a kiképzéseknek egymással teljesen kompatibiliseknek kell lenniük. Az adott szakemberek kiképzése alapvetően csak a felszerelésben mutathat eltérést, mert mindegy, hogy a különleges erők, a légierő, mélységi felderítő vagy éppen egy erre kijelölt lövészelegység hajtja végre a kiemelést, mindegyik személy ugyanazzal az ellenséggel, tereppel és időjárással fog szembekerülni. Mindegyik haderőnemnek kell kiképeznie és rendszerben tartania saját kiemelőerőt.

Szökés (*Escape from restraints*³⁶)

A norvégok a SERE-specialistához hasonlóan szintén oktatókat képeznek, ezért csak olyanok vehetnek részt a kiképzésen, akik már SERE- vagy CAC-oktatók, de legalább SERE „C” szintű képzettséggel rendelkeznek. Az esetükben egy ötnapos kiforrott tanfolyamról van szó, amely rövidségéből adódóan nem fókuszál annyira az oktatási technikákra, mint az amerikai SERE-specialista-tanfolyam, hiszen itt már javarészt SERE-oktatók továbbképzése történik. Az ötnapos képzés során a résztvevők elsajátítják a kiszabadulást a személyi korlátozó eszközök teljes skálájából: különböző ragasztószalagok, gyorskötegelők, műanyag

³⁴ NATO STANAG 7227 – (Restricted) Urban SERE training – APRP-3.3.7.8. EDITION A. NSO – minősített dokumentum. 28. 01. 2020.

³⁵ Simon: i. m. 354.

³⁶ Menekülés fogsághelyzetből.

és fémbilincsek, kötelek stb. Megtanulnak lakat- és ajtózárszerkezeteket kinyitni mind kulcsos, mind pedig számozás változatban. A képzés részét képezi autók csomagtartóiból történő kiszabadulás, de szó esik a gépjárművek feltöréséről, kulcs nélküli indításáról és egy rövid vezetési tréningről arra az esetre, ha bilincsben kell vezetni. Fontos megjegyezni, hogy egy ilyen széles körű ismeret- és tudásanyag készségszintű elsajátítása egy hét alatt nem lehetséges, ezért további önképzést igényel. A szabadulási technikák mellett azok megfelelő időben történő alkalmazásának gyakorlása egyéni és csoportos szcenáriók útján éjszakai meneküléssel kiegészítve zárja le a tanfolyamot. A különböző szituációkat változatos környezetben, elhagyott hegyi viskóban, pincében, barlangrendszerben rendezik meg, ezzel is növelve a képzés realitását. Nagyszámú alájátszó, kutyák és technikai eszközök teszik lehetővé, hogy a résztvevők a lehető legrealisztikusabb viszonyok közepette nagyobb mértékben sajátítsák el azt a tudást, ami szükséges ahhoz, hogy hitelesen adják azt tovább. A téma meglehetősen szenzitív, így mindenképp megvizsgálandó, hogy kik azok, akik részt vehetnek a képzésen. Megfelelő nemzetbiztonsági bevizsgálás megléte és jogi nyilatkozat tétele alapkövetelmény a résztvevőkkel szemben.

KÖVETKEZTETÉSEK

Kijelenthető, hogy a SERE-kiképzés fontossága a jövőben erősödni fog, erre engednek következtetni azok az elemzések, amelyek a jövő hadszínterét egy magas intenzitású műveletekben bővelkedő, újfajta kihívásokkal teli környezetként határozzák meg. Kormányzati és nem kormányzati szervezetek egyre nagyobb számban jelennek meg a különböző hadszíntereken, ezért az elemzőket foglalkoztatja e szervezetek személyi állományának a mentése és esetleges közreműködése is. A nanorobotok, drónok, az automatizált kiemelőerők, a három- és négydimenziós nyomtatás³⁷ megjelenése és szélesebb körű elterjedése szignifikáns változást hoz a SERE-kiképzés vonatkozásában is. Magával vonja a további széles rétegeket érintő SERE-kiképzés szükségességét az a felvetés is, hogy a hadszínterek többé nem különíthetők el baráti és ellenséges területekként.

E tanulmány folytatásában az MCDC kutatócsoportja által vizsgált JPR témájában készült tudományos eredményeket tervezzük megismertetni az olvasókkal. Tisztán kivehető, hogy a SERE-kiképzésben rejlő lehetőségek szinte korlátlanok, amelyeket a katonák felkészítése érdekében minél mélyebben kell kihasználnunk. A lehetőségek kihasználása pedig egyfajta életbiztosítást jelenthetnek katonáink számára. Az alapelv – miszerint katonáink életénél fontosabb nincs – eredményezi, hogy minden lehetőséget meg kell adnunk számukra, hogy egy szorult helyzet esetén a túlélésük biztosított legyen.

Az összhaderőnemi személyi mentés (JPR) elgondolása 2018-ban készült el. Ennek egyik eleme a törzsek és a parancsnokok kiképzése, ami szintén továbbfejlesztendő. A másik eleme a SERE-kiképzés, ami szintén elindulhat egy a feladatra dedikált állandó csoporttal a Transzformációs Parancsnokság bázisán. A harmadik elem a kiemelőerők kiképzése, ennek mindegyik haderőnemnél meg kell jelennie, mert ez tudja garantálni többek között az izolálódott katonáink mentését. Nagyon fontos a kiképzés egységessége, hogy a katonáink menthetősége garantált legyen, bármely haderőnem is hajtja azt végre.

³⁷ A négydimenziós nyomtatás: a három dimenzióban kinyomtatott tárgy megváltoztatja alakját például hőmérséklet, mágneses tér, levegő stb. hatására.

A CBRN, C-IED szakterületek stratégia szintű képviselőivel egyeztetve egyértelműen látszik, hogy a JPR- és a SERE-kiképzéseket érdemes egy programcsoportban tartani a fentebb említett területekkel. A különféle területek szakemberei kölcsönös betekintése útján és közös gondolkodása során keletkezik az a hozzáadott érték, amely az erők védelmét szolgálja.

A témakör vizsgálata során arra a következtetésre jutottam, hogy az Escape a SERE-kiképzés kihagyhatatlan része kell legyen, és csak arról érdemes szakmai vitát folytatni, hogy a jövőben ezt a blokkot melyik kiképzési szintbe építjük be.

Az említett, dedikált SERE-kiképzőcsoport személyi állományának a kiválasztását még 2021-ben el kell végezni, hogy a szervezeti konszolidáció 2022-ben megvalósulhasson, és elkezdődhessen a külön a SERE-kiképzésre állandó jelleggel létrehozandó szakmai csoport munkája.

FELHASZNÁLT IRODALOM

Harci Kutatás-Mentés Doktrína. MH Légierő Parancsnokság, 2004.

Iszlamisták megöltek egy svájci misszionáriusnőt Maliban. Magyar Nemzet, 2020. 10. 10. <https://magyarnemzet.hu/kulfold/iszlamistak-megoltek-egy-svajci-misszionariusnot-maliban-8788685/>

Lengyel József százados: *A harci kutatás-mentés képesség kialakítása a Magyar Honvédség gyorsreakciós alegységeinél*. Seregszemle, 2015/2–3., 85–92. https://honvedelem.hu/files/files/54566/seregszemle_2015_2-3szam.pdf

NATO STANAG 7196 – The NATO Survival, Escape/Evasion, Resistance and Extraction (SERE) training standard – APRP-3.3.7.5. Edition A. NSO – minősített dokumentum. 24. 07. 2018.

NATO STANAG 7227 – (Restricted) Urban SERE training – APRP-3.3.7.8. EDITION A. NSO – minősített dokumentum. 28. 01. 2020.

Reporting in the „Fog of War”: The story of Jessica Lynch. Kennedy School of Government Case Study, C-1604-1773.1. https://shorensteincenter.org/wp-content/uploads/2012/03/1773_0_scott.pdf

Simon Zsolt alezredes: *Légijármű személyzetek szárazföldi túlélő kiképzése*. Repüléstudományi Közlemények, 2017/3., 347–354. http://www.repulestudomany.hu/folyoirat/2017_2/2017-2-24-0393_Simon_Zsolt.pdf